

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

Від 21.01.2020 № 59/1 - р/к

Справа № 15/2019

м. Івано-Франківськ

Про порушення законодавства про
захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

Комунальне підприємство «Водоканал» протягом 2018-2019 років займало монопольне (домінуюче) становище на ринку централізованого водопостачання та водовідведення в територіальних межах м. Снятина в межах розподільчих водопровідних та каналізаційних мереж, що перебувають у користуванні підприємства, з часткою 100 відсотків.

Підприємство в січні 2019 року подало на розгляд Снятинської міської ради тарифи на послуги централізованого водопостачання та водовідведення, розрахунок який здійснено з порушенням чинних нормативно-правових актів, що призвело до встановлення виконавчим комітетом Снятинської міської ради необґрунтованих тарифів на послуги централізованого водопостачання та водовідведення для споживачів м. Снятина.

За результатами розгляду справи № 15/2019 (далі – Справа) такі дії КП «Водоканал» визнано порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення шляхом вчинення таких дій, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

На КП «Водоканал» накладено штраф у розмірі 8 000,00 (вісім тисяч) гривень, який підлягає сплаті до Державного бюджету України у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Адміністративна колегія Івано-Франківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення), розглянувши матеріали Справи про порушення КП «Водоканал» законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку, та подання відділу досліджень і розслідувань від 02.01.2020 № 59-03/1п,

ВСТАНОВИЛА:**1. ВІДПОВІДАЧ**

- (1) Відповідачем у Справі є комунальне підприємство «Водоканал» (ідентифікаційний код юридичної особи 31982870, місцезнаходження: вул. 1 Грудня, 39, м. Снятин, 78300) (далі – КП «Водоканал» або Підприємство, Відповідач), згідно з відомостями, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (<https://usr.minjust.gov.ua/>), зареєстровано 03.10.2003 року.
- (2) Основним видом діяльності Підприємства, згідно з даними органів статистики про основний вид економічної діяльності юридичної особи, є Постачання пари, гарячої води та кондиційованого повітря (35.30; основний) та забір, очищення та постачання води (36.00).
- (3) КП «Водоканал» надає послуги централізованого водопостачання та водовідведення в територіальних межах м. Снятина і в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання.

2. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (4) Справу розпочато розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 10.07.2019 № 59/19-рп.
- (5) Листом від 11.07.2019 № 59-02/1481 Відповідачу надіслано розпорядження про початок розгляду Справи.
- (6) За результатами розгляду Справи Відділенням підготовлено подання про попередні висновки від 02.01.2020 № 59-03/1-п, копію якого надіслано Підприємству для ознайомлення листом від 09.01.2020 № 59-02/17.
- (7) КП «Водоканал» не надало зауважень та заперечень до подання з попередніми висновками.

3. ВИЗНАЧЕННЯ СТАНОВИЩА СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

- (8) Визначення монопольного (домінуючого) становища КП «Водоканал» здійснювалось відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 р. №49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 р. за №317/6605 (далі – Методика), з урахуванням пункту 2.2. Методики.

3.1 Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (9) У відповідності до пункту 3.1 Методики, об'єктами аналізу щодо визначення монопольного становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

3.1.1. Суб'єкт господарювання

- (10) У відповідності до пункту 3.3 Методики визначення складу суб'єкта господарювання, що випускає, постачає, продає, придбаває (споживає, використовує) конкретний товар (продукцію, роботи, послуги), здійснюється шляхом установаження переліку суб'єктів господарювання (юридичних та фізичних

осіб), які здійснюють діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів чи іншу господарську діяльність, у тому числі контроль над іншою юридичною чи фізичною особою, і які пов'язані відносинами, що забезпечують контроль господарської діяльності одного суб'єкта господарювання іншим (іншими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

- (11) Об'єктами даного аналізу є суб'єкти господарювання, які в 2018-2019 рр. здійснювали діяльність на ринку надання послуг централізованого водопостачання та водовідведення в місті Снятині.

3.1.2. Конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

- (12) Функціональним призначенням послуги з централізованого водопостачання та водовідведення є забезпечення споживачів питною водою.
- (13) Згідно з положеннями Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» централізоване питне водопостачання – господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільчих водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води.
- (14) Отже, товаром, відносно якого визначається монопольне (домінуюче) становище, є послуги централізованого водопостачання та водовідведення.

3.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

3.2.1. Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

- (15) У відповідності до Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарних груп, які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (16) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- (17) Споживачі послуг централізованого водопостачання та водовідведення – юридичні та фізичні особи, які використовують питну воду для забезпечення питних фізіологічних, санітарно-гігієнічних, побутових та господарських потреб.
- (18) Послуги централізованого водопостачання та водовідведення не є взаємозамінними з будь-якими іншими послугами.

3.2.2. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (19) На території м. Снятина, у межах якого Відповідачем проводиться господарська діяльність із забезпечення споживачів послугами централізованого водопостачання та водовідведення, іншого підприємства, яке може надавати вказані послуги споживачам, не існує.
- (20) Відповідно до Правил користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затверджених наказом Міністерства житлово-комунального господарства України від 27.06.2008

р. №190, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 07.10.2008 за №936/15627, виробником послуг централізованого водопостачання та водовідведення є суб'єкт господарювання, що виробляє або створює послуги з централізованого водопостачання.

- (21) Отже, виробником послуг централізованого водопостачання та водовідведення в м. Снятин є КП «Водоканал».
- (22) Споживачами послуг з централізованого водопостачання та водовідведення в м. Снятин є юридичні та фізичні особи.

3.3. *Визначення товарних меж ринку*

- (23) У відповідності до пунктів 5.1 – 5.3 Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (24) Відповідно до положень статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (25) Споживач товарів, що виробляються суб'єктами природних монополій, фізична або юридична особа, яка придбаває товар, що виробляється (реалізується) суб'єктами природних монополій.
- (26) Суб'єкт природної монополії – суб'єкт господарювання (юридична особа) будь-якої форми власності, який виробляє (реалізує) товари на ринку, що перебуває у стані природної монополії.
- (27) Законом України «Про природні монополії», дія якого поширюється на відносини, що виникають на товарних ринках, які перебувають у стані природної монополії, встановлено, що до сфери діяльності суб'єктів природних монополій належать, в тому числі, і діяльність суб'єктів господарювання у сфері природних монополій.
- (28) Отже, за таких обставин, товарними межами ринку є послуги з централізованого водопостачання (далі – ЦВП) та централізованого водовідведення (ЦВВ).

3.4. *Визначення територіальних (географічних) меж ринку*

- (29) Положеннями пункту 1.3 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та водовідведення, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 22.03.2017 р. №307 (далі – Ліцензійні умови), визначено наступну термінологію:
 - система централізованого водопостачання - комплекс об'єктів, споруд, водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва, транспортування та постачання питної води споживачам;
 - система централізованого водовідведення (каналізація) - комплекс об'єктів, споруд, колекторів, каналізаційних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом відведення та очищення стічної води населених пунктів;

- місце провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання - територія, у межах якої провадиться господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва, транспортування та постачання питної води, що зазначені в документах, які додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку);

- місце провадження господарської діяльності з централізованого водовідведення - територія, у межах якої провадиться господарська діяльність із відведення та очищення стічної води за допомогою комплексу об'єктів, споруд, колекторів, каналізаційних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом, що зазначені в документах, які додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку).

- (30) Відповідно до пункту 1.4 цих Ліцензійних умов, обласні державні адміністрації здійснюють ліцензування господарської діяльності з централізованого водопостачання (виробництво та/або транспортування та/або постачання питної води споживачам) та/або водовідведення (відведення та/або очищення стічної води) для суб'єктів господарювання, що не підпадають під критерії регулювання НКРЕКП.
- (31) Івано-Франківською обласною державною адміністрацією 29.11.2012 року видано для КП «Водоканал» ліцензію серії АВ № 580566 на здійснення діяльності у сфері централізованого водопостачання та водовідведення.
- (32) При визначенні територіальних (географічних) меж ринку централізованого водопостачання та водовідведення було враховано мінімальну територію, за межами якої придбання товару для споживачів є неможливим. Нею є діючі розподільчі мережі водопостачання та водовідведення, які знаходяться в обслуговуванні КП «Водоканал».
- (33) Отже, територіальними (географічними) межами ринку послуг ЦВП та ЦВВ є територія м. Снятина, у межах якої провадиться господарська діяльність КП «Водоканал» із забезпечення споживачів питною водою, із відведення та очищення стічних вод за допомогою комплексу об'єктів, споруд, водопровідних мереж, колекторів та каналізаційних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом, тобто у межах діючих водопровідних та каналізаційних мереж КП «Водоканал».

3.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатись становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку.

- (34) У відповідності до Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (35) Ринок, на якому на протязі певного часу діє один і той самий склад продавців та покупців, може розглядатись, як ринок товару із сталою структурою.
- (36) Часовими межами ринку послуг ЦВП та ЦВВ визначено проміжок часу, що охоплює 2018 - 2019 роки.

3.6. Встановлення монопольного (домінуючого) становища

- (37) У відповідності до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче)

становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.

- (38) Дослідженням встановлено, що відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «Водоканал», як суб'єкт природної монополії, у період 2018-2019 років займало монопольне становище на ринку послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в територіальних межах м. Снятина в межах розподільчих водопровідних та каналізаційних мереж, що перебувають у користуванні Підприємства, оскільки на цьому ринку не мало жодного конкурента.

4. ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ НА РИНКУ

4.1 Обставини справи

- (39) Постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 869 «Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на житлово-комунальні послуги» (зі змінами) затверджено Порядок формування тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення (далі – Порядок).
- (40) Цей Порядок, зокрема, застосовується під час установлення органами місцевого самоврядування (далі - уповноважені органи) тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення для суб'єктів природних монополій і поширюється на таких суб'єктів під час розрахунку тарифів.
- (41) Відповідно до норм Порядку тарифи на централізоване водопостачання та водовідведення – це вартість одиниці (1 куб. метр) централізованого водопостачання чи водовідведення відповідної якості як грошовий вираз планованих економічно обґрунтованих витрат, витрат на відшкодування втрат, планованого прибутку.
- (42) Формування тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення здійснюється з урахуванням витрат за кожним видом ліцензованої діяльності, облік яких ведеться ліцензіатом окремо.
- (43) Ліцензіатом є суб'єкт господарювання, який одержав ліцензію на провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та/або водовідведення (далі - ліцензована діяльність).
- (44) Ліцензіат здійснює розподіл витрат між видами господарської діяльності, зокрема пов'язаних з централізованим водопостачанням та водовідведенням, в установленому законодавством порядку.
- (45) Порядком визначено, що до структури тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення входять складові частини економічно обґрунтованих витрат, пов'язаних з наданням цих послуг у плановому періоді, які групуються за статтями відповідно до стандартів бухгалтерського обліку, та складові частини планового прибутку, на основі яких розраховуються та встановлюються тарифи.
- (46) Для встановлення тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення ліцензіат подає уповноваженим органам у друкованому і електронному вигляді заяву та розрахунки тарифів на планований період за встановленими такими органами формами з відповідними розрахунками, підтвердними матеріалами і документами, що використовувалися під час їх проведення.
- (47) Формування тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення здійснюється ліцензіатами відповідно до річних планів ліцензованої діяльності з

централізованого водопостачання та водовідведення, економічно обґрунтованих планованих витрат, визначених на підставі державних та галузевих нормативів витрат ресурсів, у тому числі галузевих технологічних нормативів використання питної води на підприємствах водопровідно-каналізаційного господарства з урахуванням основних особливостей технологічних процесів конкретного виробництва, техніко-економічних розрахунків, кошторисів з урахуванням ставок податків і зборів, цін на матеріальні ресурси та послуги у планованому періоді.

- (48) КП «Водоканал» листом від 09.01.2019 № 13/01-24/19 звернулось до Снятинської міської ради з клопотанням про затвердження тарифів на водопостачання та водовідведення, і надало структуру тарифу окремо на кожну послугу.
- (49) Рішенням виконавчого комітету Снятинської міської ради від 11.01.2019 № 499-42/2019 «Про розгляд клопотання КП «Водоканал» (далі – Рішення), відповідно до статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування» та статей 7, 14, 31 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», встановлено тарифи на централізоване водопостачання та водовідведення для КП «Водоканал», які введено в дію з 01.02.2019.
- (50) Рішення опубліковано на офіційному веб-сайті Снятинської міської ради 14.01.2019 та у місцевій газеті «Снятинська вежа» 16.01.2019 року.
- (51) Відповідно до цього Рішення, КП «Водоканал» з 01.02.2019 року надає послуги централізованого водопостачання та водовідведення для споживачів м. Снятина за наступними тарифами (див. табл. 1):

Таблиця 1

Назва послуги	Тарифи для населення, грн./м. куб.	Тарифи для бюджетних установ, для інших споживачів та приватних підприємців, грн./м. куб.
централізоване водопостачання	29,84	45,06
централізоване водовідведення	17,04	26,96

- (52) До введення в дію цього Рішення, у період з 01.02.2018 до 31.01.2019 Підприємство застосовувало тарифи, встановлені рішенням виконавчого комітету Снятинської міської ради від 12.01.2018 № 343-28/2018, які були нижчими, зокрема: на послуги ЦВП – на 104,5% для населення та на 30,0% для юридичних осіб, на послуги ЦВВ – на 74,2% для населення та на 24,5% для юридичних осіб.
- (53) З інформації, наданої Підприємством, встановлено, що структура тарифів на послуги ЦВП та ЦВВ, які застосовуються з 01.02.2019, складається з наступних витрат (див. табл. 2):

Таблиця 2

Основні показники	ЦВП		ЦВВ		Всього витрат грн. за рік
	грн. за рік	грн./м. куб.	грн. за рік	грн./м.куб.	
Виробнича собівартість, у т.ч.	3 137 630	30,11	2 099 392	16,78	5 237 022
- прями матеріальні	916 462	8,79	464 665	3,71	1 381 127

<i>витрати</i>					
- <i>прямі витрати на оплату праці</i>	1 260 587	12,10	945 407	7,56	2 205 994
- <i>інші прямі витрати</i>	400 169	3,84	282 614	2,26	682 783
- <i>всього прямих витрат</i>	2 577 218	24,73	1 692 686	13,53	4 269 904
- <i>загально виробничі витрати</i>	560 412	5,38	406 706	3,25	967 118
Адміністративні витрати	525 037	5,04	525 007	4,20	1 050 074
Витрати на збут	250 115	2,40	186 136	1,49	436 251
Повна собівартість	3 912 782		2 810 535		6 723 317
<i>Обсяг реалізації, тис. м. куб.</i>	104 200		125 100		-
<i>Тариф, грн./м. куб.</i>	37,55		22,47		-
Тариф з ПДВ, грн./м. куб.	45,06		26,96		-

- (54) З аналізу інформації, наведеної у таблиці 2, вбачається, що формування собівартості, зокрема, загально-виробничих, адміністративних витрат та витрат на збут, не відповідає вимогам Порядку.
- (55) Так, вимогами пункту 22 Порядку передбачено, що змінні загально-виробничі та постійні розподілені загально-виробничі витрати розподіляються між видами діяльності пропорційно прямим витратам.
- (56) Адміністративні витрати та витрати на збут розподіляються між видами діяльності пропорційно виробничій собівартості (пункти 23 - 24 Порядку).
- (57) Однак, Підприємство розрахувало загально-виробничі, адміністративні витрати і витрати на збут без належного їх розподілу між видами діяльності, як це передбачено Порядком.
- (58) Так, до прикладу, прямі витрати на послуги ЦВВ у Підприємства становлять 1 692 686,00 гривень, що складає 39,64% у загальному обсязі прямих витрат (1 692 686,00/(2 577 218,00 + 1 692 686,00)*100).
- (59) Сукупний розмір загально-виробничих витрат становить 967 118,00 гривень, який має бути розподілений в структурі собівартості послуг ЦВВ пропорційно прямим витратам і становити:
 $967\,118,00 * 39,64\% / 100\% = 383\,365,58$ гривень.
- (60) Виробнича собівартість надання послуг ЦВП і ЦВВ становить 5 237 022,00 гривень, з них витрати на послуги ЦВВ – 2 076 051,58 гривень (1 692 686,00 + 383 365,58), що становить 39,64%.
- (61) З урахуванням зазначеного, адміністративні витрати на послуги ЦВВ повинні бути розраховані наступним чином:
 $1\,050\,044,00 * 39,64\% / 100\% = 416\,237,44$ гривень.
- (62) Витрати на збут у повній собівартості становлять 436 251,00 гривень та згідно з розподілом пропорційно виробничій собівартості повинні складати:
 $436\,251,00 * 39,64\% / 100\% = 172\,929,90$ гривень.
- (63) Таким чином, структура собівартості послуг ЦВВ повинна бути наступною (див. табл. 3):

Статті витрат	Послуги ЦВВ	
	Згідно з розрахунками Підприємства	Згідно з вимогами Порядку
Виробнича собівартість, у т.ч.	2 099 392	2 076 051,58
- <i>прямі витрати</i>	1 692 686	1 692 686
- <i>загально виробничі витрати</i>	406 706	383 365,58
Адміністративні витрати	525 007	416 237,44
Витрати на збут	186 136	172 929,90
Повна собівартість	2 810 535	2 665 218,92

- (64) Також, Відділенням з'ясовано, що крім послуг ЦВП та ЦВВ, КП «Водоканал» надає послуги з видачі технічних умов на приєднання до систем водопостачання та водовідведення, послуги асенізаційної машини та послуги з опломбування приладів обліку холодної води.
- (65) Порядком передбачено, що до структури тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення входять складові частини економічно обґрунтованих витрат, пов'язаних з наданням цих послуг у плановому періоді.
- (66) У разі провадження ліцензіатом інших, крім ліцензованих, видів діяльності, витрати розподіляються між усіма видами господарської діяльності, які провадить (має намір провадити) ліцензіат.
- (67) Однак, як встановлено Відділенням, Підприємство включило усі витрати, пов'язані з господарською діяльністю, в тарифи на послуги ЦВП і ЦВВ.
- (68) Обсяг надходжень від надання КП «Водоканал» послуг з видачі технічних умов на приєднання до систем водопостачання та водовідведення, послуг асенізаційної машини і послуг з опломбування приладів обліку холодної води, та їх частки в загальному обсязі доходів Підприємства були наступними (див. табл. 4):

Таблиця 4

Період	Загальний обсяг наданих послуг, грн.	Загальний обсяг наданих послуг, крім ЦВП і ЦВВ	
		грн.	%
2017 рік	2 374 636,14	98 547,40	4,15
2018 рік	4 428 520,60	234 268,74	5,29
I півріччя 2019 року	2 961 433,54	142 148,81	4,8

- (69) Оскільки, як встановлено Відділенням, Підприємством не здійснювався розподіл витрат на інші послуги, крім ЦВП і ЦВВ, враховуючи частку надходжень від надання послуг з видачі технічних умов на приєднання до систем водопостачання та водовідведення, послуг асенізаційної машини і послуг з опломбування приладів обліку холодної води, собівартість надання послуг ЦВП і ЦВВ мала б бути нижчою в середньому на 5 відсотків.
- (70) Відповідно до статті 4 Закону України «Про житлово-комунальні послуги»,

встановлення цін/тарифів на комунальні послуги, у тому числі послуги ЦВП і ЦВВ, належить до повноважень органів місцевого самоврядування.

- (71) КП «Водоканал», звернувшись до Снятинської міської ради з клопотанням про розгляд тарифів, надало структуру витрат собівартості окремо на послуги централізоване водопостачання та централізованого водовідведення.
- (72) Здійснивши аналіз отриманих матеріалів, Снятинська міська рада не надала зауважень до розрахунку тарифів.
- (73) Дії Снятинської міської ради, які полягають у встановленні рішенням виконавчого комітету Снятинської міської ради від 11.01.2019 № 499-42/2019 необґрунтованих тарифів на послуги централізованого водопостачання та водовідведення, що застосовуються КП «Водоканал» з 01.02.2019 року по даний час, містять ознаки порушення, передбаченого статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді дій органу місцевого самоврядування, що полягають у легітимації КП «Водоканал» порушення законодавства про захист економічної конкуренції.
- (74) У зв'язку з цим, розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 01.08.2019 року № 59/25-рп розпочато розгляд справи № 21/2019 за ознаками вчинення Снятинською міською радою порушення законодавства про захист економічної конкуренції. На даний час триває збір та аналіз доказів.
- (75) Також, в ході розгляду Справи відділенням отримано інформацію від Сектору контролю за регульованими цінами Головного управління Держпродспоживслужби в Івано-Франківській області (далі – Сектор контролю за цінами), котрим було проведено позапланову перевірку КП «Водоканал» на предмет дотримання вимог Порядку при формуванні та застосуванні цін/тарифів на послуги централізованого водопостачання та водовідведення.
- (76) За результатами перевірки Сектором контролю за цінами встановлено порушення вимог пп. 22, 23, 24 Порядку в частині неналежного розподілу витрат собівартості, а також п. 11 Порядку, оскільки при формуванні тарифів не враховано річний план надання послуг, а взято до розрахунку фактичний обсяг наданих послуг за 2018 рік.
- (77) Відповідно до вимог Порядку, річний план централізованого водопостачання та водовідведення складається на підставі фактичних за останні 5 років та прогнозованих обсягів надання послуг, з урахуванням укладених із споживачами договорів та інших техніко-економічних факторів. Річний план надання послуг повинен бути погоджений з уповноваженим органом у встановленому законодавством порядку.
- (78) Сектором контролю за цінами складено та направлено Підприємству припис від 30.07.2019 № 12.12/25 про усунення порушень вимог законодавства щодо формування державних регульованих цін, яким зобов'язано Підприємство у встановлений законодавством термін здійснити розрахунки економічно обґрунтованих витрат на послуги централізованого водопостачання та водовідведення відповідно вимог Порядку.
- (79) Слід зазначити, що з 01 травня 2019 року в повному обсязі введено в дію Закон України від 09.11.2017 № 2189-VIII «Про житлово-комунальні послуги» (далі – Закон).
- (80) Цим Законом змінено підходи до формування тарифів на комунальні послуги та нарахування плати споживачам, визначено нову систему взаємовідносин, що виникатимуть у процесі надання та споживання комунальних послуг, передбачено різні моделі договірних відносин, а також визначено особливості укладення, зміни

та припинення договорів про надання житлово-комунальних послуг.

- (81) Відповідно до вимог Закону, виконавець послуг ЦВП і ЦВВ зобов'язаний підготувати договір про надання комунальних послуг з визначенням відповідальності за дотримання умов їх виконання, згідно з типовим договором, а споживач зобов'язаний укласти такий договір у встановленому законодавством порядку.
- (82) Форми типових договорів про надання послуг ЦВП і ЦВВ затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 5 липня 2019 року № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і форми типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення», окремо для різних моделей організації договірних відносин (індивідуальний договір та колективний договір про надання комунальних послуг) та для різних категорій споживачів (індивідуальний споживач, колективний споживач).
- (83) При цьому, пунктом 4 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Закону передбачено, що не пізніше як протягом одного року з дня введення в дію Закону (тобто не пізніше як 01.05.2020) виконавці комунальних послуг повинні укласти договори про надання послуг відповідно до обраної споживачами моделі організації договірних відносин.
- (84) Відповідно до роз'яснень, викладених у листі Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 02.05.2019 № 7/10.1/7260-19 «Щодо введення в дію з 01.05.2019 Закону України від 09.11.2017 № 2189-VIII «Про житлово-комунальні послуги»», органи місцевого самоврядування не можуть встановлювати (у тому числі за результатами коригування) тарифи на комунальні послуги, що надаються за договорами, укладеними до введення в дію Закону.

4.2. Неможливість вчинення Відповідачем таких дій за умов існування значної конкуренції на ринку

- (85) КП «Водоканал» є єдиним суб'єктом господарювання, який може надавати споживачам м. Снятина послуги централізованого водопостачання та водовідведення.
- (86) Ці послуги займають важливе місце у повсякденній життєдіяльності, оскільки забезпечують питні, фізіологічні, санітарно-гігієнічні, побутові та господарські потреби і не можуть бути замінені жодними іншими послугами.
- (87) Значне зростання вартості послуг ЦВП і ЦВВ, а саме, на 74,2% - 104,5% для населення та на 24,5% - 30,0% для юридичних осіб, за умов завищення собівартості надання цих послуг, призводить до ущемлення інтересів споживачів КП «Водоканал», які не мають можливості відмовитись від послуг Підприємства та змушені оплачувати КП «Водоканал» вартість послуг за економічно необґрунтованими тарифами.
- (88) Дії КП «Водоканал» щодо розрахунку економічно необґрунтованої вартості послуг ЦВП і ЦВВ були б неможливими за умови існування значної конкуренції на ринку, оскільки Підприємство, відчуваючи конкурентний тиск, прагнуло б задля утримання споживачів надавати якісніші та дешевші послуги, порівняно із послугами конкурентів, при цьому споживачі у разі незадоволення якістю та/або вартістю послуг мали б змогу обрати інше підприємство – надавача відповідних послуг.

4.3. *Загальні висновки щодо кваліфікації порушення законодавства про захист економічної конкуренції в діях КП «Водоканал»*

- (89) Відповідно до пункту 1 частини другої статті 13 та пункту 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», встановлення таких цін чи інших умов придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді зловживання монополюним (домінуючим) становищем на ринку.
- (90) Згідно з частиною третьою цієї статті зловживання монополюним становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (91) Зловживання монополюним (домінуючим) становищем є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції (пункт 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).
- (92) Дії КП «Водоканал», які полягають у розрахунку та застосуванні економічно необґрунтованих тарифів на послуги централізованого водопостачання та водовідведення, встановлених рішенням виконавчого комітету Снятинської міської ради від 11.01.2019 № 499-42/2019, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополюним (домінуючим) становищем на ринку послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в територіальних межах м. Снятина шляхом вчинення таких дій, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

5. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ШТРАФУ.

- (93) Зловживання монополюним (домінуючим) становищем є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції (пункт 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).
- (94) Відповідно до абзацу 2 частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, визначене пунктом 2 статті 50 цього Закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (95) Станом на дату прийняття рішення, обсяг доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за звітний 2019 рік у Підприємства ще немає.
- (96) При цьому, згідно з інформацією, отриманою від Підприємства листом від 21.01.2020 № 9, обсяг наданих послуг централізованого водопостачання та водовідведення у КП «Водоканал» за січень-вересень 2019 року склав *(інформація з обмеженим доступом)*.
- (97) Під час визначення розміру штрафу враховано такі обставини:
- порушення вчинено вперше;
 - Відповідач не чинив перешкод під час розслідування обставин Справи.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 12, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 та 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення

Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 р. №32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 р. за №291/5482, із змінами та доповненнями, пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06 травня 1994 року за №90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Івано-Франківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що комунальне підприємство «Водоканал» (ідентифікаційний код юридичної особи - 31982870, місцезнаходження: вул. 1 Грудня, 39, м. Снятин, 78300), як суб'єкт природної монополії, протягом 2018-2019 років займало монопольне становище на ринку послуг централізованого водопостачання та водовідведення в територіальних межах м. Снятина у межах розподільчих водопровідних мереж, що перебувають у користуванні Підприємства, з часткою 100 відсотків, оскільки не мало жодного конкурента.

2. Визнати дії комунального підприємства «Водоканал» (ідентифікаційний код юридичної особи - 31982870), які полягають у розрахунку та застосуванні необґрунтованих тарифів на послуги централізованого водопостачання та водовідведення, встановлених рішенням виконавчого комітету Снятинської міської ради від 11.01.2019 № 499-42/2019, порушенням, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг централізованого водопостачання та водовідведення в територіальних межах м. Снятина шляхом вчинення таких дій, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. Відповідно до статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, зазначене в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на комунальне підприємство «Водоканал» (ідентифікаційний код юридичної особи – 31982870) штраф у розмірі 8 000,00 (вісім тисяч) гривень.

4. Зобов'язати комунальне підприємство «Водоканал» (ідентифікаційний код юридичної особи – 31982870) припинити порушення, зазначене в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, у трьохмісячний термін з дати прийняття рішення.

Відповідно до частини третьої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» штраф повинен бути сплачений у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції», протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до територіального відділення Антимонопольному комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Згідно з частиною першою статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Голова адміністративної колегії,
голова Відділення

Савчин Т.М.